



TILAME

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

**TOSHKENT IRRIGASIYA VA QISHLOQ
XO'JALIGINI MEXANIZASIYALASH
MUHANDISLIK INSTITUTI QOSHIDAGI**

INTERHAUS TASHKENT AKADEMIK LITSEYI

DUNYO DINLARI TARIXI

XX-XXI asrlarda dunyoning konfessial manzarasi



TIIAME

- 1. Konfessiya tushunchasining mazmun-mohiyati.**
- 2. Dunyodagi konfessional o'zgarishlarning sabablari.**
- 3. Dunyoning bugungi kundagi konfessional manzarasi.**
- 4. O'zbekiston Respublikasidagi konfessiyalararo munosabatlar.**
- 5. O'zbekiston musulmonlari idorasi.**



KONFESSIYA TUSHUNCHASINING MAZMUN-MOHIYATI



TIIAME

Diniy konfessiya – muayyan diniy ta’limot doirasida shakllangan va o’ziga xos xususiyatlarga ega e’tiqod va ushbu e’tiqodga ergashuvchilar jamoasi. Konfessiya umumiyligi atama bo’lib, xristianlik, buddaviylik kabi katta dinlar ham, ularning zamirida paydo bo’lgan pravoslavlik, katoliklik, lamaizm, dzen-buddizm kabi yo’nalishlar ham shunday nom bilan atalaveradi.



TILAME

MA'LUMOT UCHUN

«Konfessiya» so'zining Mazmunmohiyatidan kelib chiqqan holda, mutaxassislar Hozirgi kunda dunyoda taxminan 1000 dan ortiq diniy Konfessiyalar mavjud, deb hisoblaydilar.



TIIAME

Londonda Ibodat marosimi



TIIAME

Islom dinida bunday holat kuzatilmaydi. Chunki hech qaysi mamlakatda hanafiy mazhabi alohida, boshqa Mazhablar alohida konfessiya sifatida ro'yxatdan o'tmaydi. Masalan, O'zbekistonda ham bir necha shia jamoalari bo'lishiga qaramay, ular o'zlarini alohida diniy konfessiya hisoblamaydilar.

Globallashuv dunyoni bir butun va yaxlit qila borishi bilan birga, uning natijasi sifatida alohida olingan millat va jamiyatlar darajasida o'z-o'zini anglashga bo'lgan intilishning chuqurlashuviga ham zamin yaratmoqda.



DUNYODAGI KONFESSIONAL O'ZGARISHLARNING SABABLARI



TIIAME

Dunyoning diniy manzarasi qotib qolgan, o'zgarmas
bir hodisa emas. Xususan, mazkur manzara yildan-
yilga

o'zgarib borayotgani, mavjud dinlar o'zlarining
an'anaviy

ko'rinishlari doirasidan chiqib borayotganligini ham
alohida ta'kidlash lozim.





TIIAME

- Bugungi kunda mavjud dinlar doirasida yangi yo'nalish va sektalar paydo bo'lishda davom etmoqda. Masalan, mutaxassislarning ma'lumotlariga ko'ra, XX asrning ikkinchi yarmida xristianlik, buddaviylik, islom va boshqa dinlar doirasida yuzlab sektalar paydo bo'lgan. Bu esa kelajakda ham bunday jarayonlar davom etishini ko'rsatadi. Zamonaviy voqelik ekstremistik xarakterdagi sektalarning inson ongi va qalbi uchun kurash yo'lidagi faoliyatining jonlanishi kuzatilayotganini ko'rsatmoqda.



TIIAME

U shoir emas, payg'ambar. Undagi
Qur'on – inson tomonidan ermak
uchun yoki barchaga umumiylar ma'lumot berish
uchun yozilgan kitob emas, balki u ilohiy
qonundir.

Johann Wolfgang von Goethe. G'arb muallifining
Sharq haqidagi devoni.





- Zamонавија vogelik ekstremistik xarakterdagi sektalarning inson ongi va qalbi uchun kurash yo'lidagi faoliyatining jonlanishi kuzatilayotganini ko'rsatmoqda.
- Ular aholining diniy bilimlari pastligidan foydalanib, oxiratning yaqinligi bilan qo'rqtish hamda, asosan, yoshlar va moddiy ahvoli nochor bo'lganlar ichida ish olib borish yo'li bilan o'z tarafдорларини ko'paytirishga harakat qilmoqdalar. Bunday sektalarga asos slogan «avliyo»лар o'z izdoshларини aldash yo'li bilan ularning mol-mulkларига egalik qilishga urinmoqdalar.



Jahondagi eng yirik masjidlardan biri



Yashirin faoliyat olib borishi, sekta ichida bo'layotgan voqealarning ko'pchilikka ma'lum bo'lib qolmasligining qattiq nazorat qilinishi oqibatida ular faoliyatidan jamoatchilik bexabar qolmoqda.

Ugandaladagi «Oxirat kuni» sektasi boshliqlarining faoliyati bunga misol bo'ladi. Oxiratni 1999-yil 31-dekabrga belgilagan ushbu sekta rahbarlari o'z tarafdarlarining mol-mulklarini sotish, tushgan mablag'ni ularga berishga va shu yo'l bilan gunohlardan forig' bo'lishga



*Quddusdagi Qubbatus saxra
masjidi, xristian cherkovi va
yahudiy sinagogasi*



TIIAME

Qiyomatning 2001-yil 1-yanvarga «ko‘chirilishi» sekta rahbarlariga nisbatan shubha uyg‘onishiga olib kelgan. Shundan so‘ng rahbarlar Kanungu qishlog‘ida 500 dan ortiq o‘z tarafdarlarini aldab binoga qamab, ustilaridan o‘t qo‘yib yuborganlar. Ma’lumotlarga ko‘ra, yana to‘rt joyda ommaviy qabrlar topilgan. Bu sektaning qurbonlari 1000 dan ortiq bo‘lgani qayd qilingan.



TIIAME

Fransiyadagi jome masjidi

Rossiyadagi jome masjidi



TIIAME

Hozir diniy ta'lilotlar, ulardagи muayyan qoidalarni davr talabiga moslashtirish, modernizatsiya qilish jarayonini kuzatish mumkin. Masalan, Rim Papasi O'rta asrlarda cherkov tomonidan amalga oshirilgan inkvizitsiya va salb yurishlari xato bo'lganini tan olib, rasman kechirim ham so'radi. 1992-yilda Papa Ioann Pavel II o'z paytida Galileo Galileyning haq bo'lganini tan olib, barchadan uzr so'ragani ham bunga misol bo'la oladi.

MA'LUMOT UCHUN

Birlashgan Millatlar Tashkiloti *ma'lumotlariga* ko'ra, islomning yillik o'sish sur'ati 6,4 foizni tashkil etib, 1989-yildan 2011-yilga qadar musulmon aholisi soni Shimoliy Amerikada – 25, Afrikada – 2,15, Osiyoda – 12,57, Yevropada – 142,35, Avstraliya va Okeaniyada – 257,01 foizga ko'paygan. Faqat Lotin Amerikasida islomga e'tiqod qiluvchilar ulushi 4,73 foizga kamaygan



O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI KONFESSIYALARARO MUNOSABATLAR



TIIAME

O'zbekiston Respublikasida 2017-yil dekabr holatiga ko'ra 16 konfessiya faoliyat ko'rsatmoqda.

- **Ular quyidagilardir:**
- – Islom (O'zbekiston musulmonlari idorasi);
- – Pravoslavlik (Toshkent va Markaziy Osiyo yeparxiyasi);
- – Katoliklik (Rim-katolik cherkovi);
- – Lyuteranlik (Nemis-lyuteran cherkovi);
- – Arman-apostol cherkovi;
- – Pyatidesyatniklar (To'liq injil xristianlari);
- – Baptistlar (Yevangel-xristian baptistlar cherkovi);
- – Novoapostol cherkovi;
- – Yettinchi kun adventistlari;



TIIAME

- «Golos bojiy»; legovo shohidlari;
- – Koreys protestant cherkovlari;
- – Yahudiylilik;
- – Bahoiylik;
- – Krishnani anglash jamiyati;
- – Buddaviylik.
- - «O‘zbekiston bibliya kitob jamiyati» esa diniy tashkilot hisoblanib, boshqa konfessiyalardan alohida faoliyat olib borsa-da, diniy konfessiya maqomiga ega emas.

